

Att använda samtalshjälpmedel i hemmet

-en studie av barn med autismspektrumstörning i olika stadier av kommunikationsutvecklingen

Gunilla Thunberg, leg logoped, fil dr, DART, Regionhabiliteringen, Drottning Silvas barn- och ungdomssjukhus, Göteborg
Institutionen för lingvistik, Göteborgs Universitet

SYFTE & METOD

Huvudsyftet med denna avhandlingsstudie var att undersöka om och hur kommunikationen påverkades då barn med autismspektrumstörning fick tillgång till samtalshjälpmedel i olika aktiviteter i hemmet. Fyra barn i åldrarna 5-7 år på olika nivå i kommunikationsutvecklingen deltog. Barnen videofilmades innan och under interventionen och deras utveckling följdes genom föräldrantervju med VABS (Vineland Adaptive Behavior Scales). Barnens kommunikativa bidrag kodades inom fem domäner: effektivitet i kommunikationen, roll i turtagning, kommunikativ form, kommunikativ funktion samt engagemang i aktiviteten. Förändringar i val av samtalsämnen och interaktion mellan barnet och föräldern undersöktes också.

Aktivitetsbaserad kommunikationsanalys användes som metod för att jämföra kommunikationen i de olika aktiviteterna före och under intervention.

INTERVENTION

- Problemlösning vid alternativ och kompletterande kommunikation: val av aktiviteter, bilder, vokabulär i samråd med familjen
- Samtalshjälpmedel: TechTalk eller Pekdator
- Pekprat (SAL): föräldrarna använder hjälpmedlet till barnet
- Utbildning+stöd till föräldrar: programvara+metodik
- Anpassning av hjälpmedel

RESULTAT

Resultaten visade att effektiviteten ökade i alla aktiviteter för samtliga barn, oavsett kommunikativ nivå. VABS visade också en positiv utveckling främst inom kommunikationsdomänen. I aktivitetsanalysen framkom att i synnerhet två faktorer hade ett viktigt inflytande på effektiviteten: hur föräldern använde hjälpmedlet och hur väl hjälpmedlet var anpassat till aktiviteten. Hjälpmedlet hade olika funktion för de olika barnen: pojken på förspråklig nivå använde pratapparaten för att utforska samspel med sin förälder medan pratapparaten för de två avancerade pojkarna fr a förbättrade deras möjlighet att samtala om ämnen utanför "här och nu". Pojken på tidig språklig nivå kunde konstruera meningar, uttrycka mer innehåll och blev stimulerad att imitera tal. Samtalsämnesanalysen visade att antalet irrelevanta bidrag minskade med tillgång till hjälpmedel. Slutsatsen är att samtalshjälpmedel kan öka interaktion och kommunikation mellan barn med autismspektrumtillstånd på olika nivå och deras föräldrar.

